

ZLATKO DUKIĆ, NOVINARSKA I SPISATELJSKA POJAVA - FENOMENOLOŠKA SKICA

ATIF KUJUNDŽIĆ

.....

KLJUČ RAZUMIJEVANJA i stvarnu intenciju spoznavanja pojave i djela, novinara i književnika Zlatka Dukića, nudi i već ovlaštana fenomenologijski orijentirana recepcija, koja uvažava osobenosti i autonomiju djela i autora. Dukićevo književno djelo i doista, rijetka inventivno-kreativna i humanistička energija ovoga autora, neporecivo su *jedno* ili dijelovi *istog* do mjere, pa ih je najcjelishodnije i tumačiti jedno drugim. To biva i osnovnim kriterijem razaznavanja njihove međusobne uvjetovanosti i višeslojne strukture koja ima prirodno i produženo uporište u ambijentu koji ih /i autora i djelo/ producira, a u kojemu *oni*, povratno djelujući, bivaju značajan korektiv sadržaja, smisla i slike.

Opredjeljujući se za, uvjetno kazano, fenomenologijski / fenomenološki pristup, dakako, sasvim svjesno opredjeljujemo se i za pozitivistički odnos u nastojanju da pouzdano dokučimo barem dio Dukićeve filozofije pisanja, kao bit njegove / te intrigantne djelatnosti suvremenoga čovjeka, a u kojoj se *spiritus movens* / *duh pokretač* pisanja ovaploćuje i doseže zahtjeve koje u životu instalira *homo faber* / *čovjek koji prakticira život*, jer, upravo u tom rasponu, ostvaruje se Dukić pripovjedač, sasvim primjereno i Aristotelovom fenomenizmu i podlozi u četiri faze / stupnja, raspoređena od osjeta do razuma /slično i kod Hege-

la/, a koja pomaže i omogućava spoznaju stvari i pojava, ali svakako i u maniru Edmunda Husserla i njegove fenomenologije kao pozitivne znanosti o filozofiji i praktično-teorijskom odnosu čovjeka prema svijetu, općenito.

Međutim, ne bi trebalo gubiti iz vida ni uvjet prema kojem je *intencionalna*, tj. jednosmjerna već i svijest promatrača, koja, zbog toga, zanemaruje svoja ograničenja i sebe transformira do *bitnog elementa* u prostoru recipiranog sadržaja, koji je, upravo na taj način – sklona odricati. Dakle, trebalo bi imati u vidu u kojoj mjeri su doista moguća i relativna postignuća i spoznaje o drugom čovjeku i njegovome djelu i u kojoj mjeri čovjek i djelo čine autentičan sustav osobnosti koji smo dužni uvažavati kao takav.

Općenito, *stvari* koje su nam kao suvremenima u nivou društvenih i životnih prilika, manje-više razumljive i poznate, svakako, imaju svoje mjesto i ulogu kao poticaji i kao ishodi i u Dukićevom djelu, ali, neizbježno uočavamo i kako Zlatko Dukić, svojim djelom daje odgovore koji su sasvim i neponovljivo *dukićevski* do mjere, pa, nema ni potrebe ni smisla tražiti rješenja i odrednice izvan njegovog ljudskog, profesionalnog, novinarskog i spisateljskog iskustva i, po obimu, zaista nemalog, prevashodno romanesknog književ-

nog djela. Riječ je o tome da je Dukić u nepunih 20 godina rada objavio 23 romana, knjigu priča i 20 drama, od kojih su neke postavljene na scenu i igrane s puno uspjeha, dok desetine rukopisa čekaju izdavača.

U istom razdoblju, Dukić je pronalazio modalitete pa se držao i svoje profesije: rukovodio je *Frontom slobode* i *Radio Tuzlom*, pomoćnik je ministra za kulturu u TK, a pisao je komentare i kolumne za *Radio Tuzlu*, *Radio televiziju Tuzlanskog kantona*, *Tuzlansku televiziju*, *Federalnu televiziju*, *RTV BiH*, magazin *Dane*, *Oslobođenje*, bio *Predsjednik Upravnog odbora RTV TK* itd. Iz struke, objavio je knjigu *Ratni reporter, šta je to*, a potom i knjigu *Orbisovi komentari*, etc. Taj čovjek, imenom Zlatko Dukić, uistinu ima sjajnu energiju i dar za rješavanje spornih i praktičnih pitanja koja pred njim iskrsavaju.

Dukićevo intimno/životno opredjeljenje za studij žurnalistike i novinarsku profesiju duboko i snažno, mada će to romantičarski zazvučati – uvjetovano je upravo njegovom dječjom čitateljskom strašću i snom koji je oblikovao i usmjeravao istu, već pomenutu, tragalački orijentiranu energiju, koja ga je trebalo da dovede do ostvarenja cilja: do ideala i sna ljudske slobode i jednakopravnosti u ostvarivanju životnih postignuća, što se, *de facto*, upravo u tim vremenima, prečesto miješalo s obiljem asocijativnih slika o nejasnom porijeklu basnoslovnih bogatstava i neograničenog raspolaganja narodnom mukom bez ikakve odgovornosti.

Dukić je odrastao i stjecao obrazovanje u vremenima u kojima je bilo poželjno imati ideal kojemu se teži dorasti svojim životom. Takav ideal je do izvjesne mjere bio i *zadat – oktroiran likom i slikom najvećeg sina južnoslavenskih naroda*, borbom za socijalnu pravdu i jednakost, nepopustljivim prednjačenjem u organiziranju *trećeg svijeta* makar kao *nesvrstanog*, borbom za *diktaturu proletarijata* i *vlast radničke klase*, ali je njegovo oblikovanje u krajnjoj instanci ipak bila krajnje osobna, a u ispoljavanju i autorska stvar koja nije mogla proći bez pristojne doze skepse. Bilo je samo pitanje kako upakirati tu skepsu, a da se ista, po kratkom postupku, ne okrene protiv ličnosti i djela autora. Zlatko Dukić je dobro zaigrao tu igru

prema onoj Erika Berna: *Koju igru igraš*, kako bismo znali ko je, a na način da bude oslobođen ishoda i ostane na svojoj strani ili, barem, da bude shvaćen tek kao neko ko se igra dobrohotno i bez zadnje namjere.

Potom, u idejnom nivou i ideološko-političkoj fakturi političkog organiziranja društva i trendu vremena, pojavljivala su se naprsnuća *veličanstvenog monolita*, varničile su devijantne pojave i zloupotrebe, očigledna su bila bogaćenja, transparentna duga i skupa putovanja, specijalni vozovi, avioni, brodovi, krediti *zelenog plana*, čak i krediti s tzv. *anticipativnom kamatom* koja je u času obračunavanja i isplate bila veća od uložених sredstava čiji je tretman podlijegao obračunavanju sve veće inflacione stope.

U takvim vremenima, Dukić piše svoju grotesku *Troskok uvis*, u kojoj naočigled *mutiraju slike ideala jedne i jedine partije s jedinim i doživotnim vođom* do ogoljenog užasa, prema kojem: radnik živi u položenoj limenoj bačvi privezan lancem za pobijeni čelični kolac, a njegov poslodavac oblikovan kao *politkomesar* u visokim i ulaštenim kožnim čizmama, koji se ispred takve *radničke nastambe* pojavljuje utegnut u kožni kaput i s *knutom*, s višestrukom kamdžijom, na čijim su vrhovima olovne kuglice, kojom praska uzmahujući rukom. U takvom vremenu dakle, Zlatko Dukić je rekao svoje, rekao kao grotesku. Pouzdano, ni glumcima nije bilo sasvim jasno šta igraju, samo su imali osjećaj strašne slobode bez ograničenja jer su prošli s druge strane stvarnosti i ludila u koje stvarnost vodi. Dukićeve grotesku igrali su burleskno do raspamećenja.

Naime, cijeli projekat *Troskoka uvis* bio je održiv samo kao groteska, tj. kao mjesto *krivog i neprirodnog srastanja* i svekolikog ironično-ciničnog pretjerivanja do persiflaže koja prži kao bačać plamena, do potpunog burlesknog obesmišljanja svake sumnje, a izdizanja karakterističnog u biću grotesknog kao paralelne i nezavisne slike, jer, paralelni svjetovi se nikad ne dodiruju, ne komuniciraju i, nezavisni su jedan od drugog, pa se tako uvijek mogu odnositi samo na nekog drugog o kome ne / znamo, a čime odričemo i svaku neposrednu vezu sa životom, pa se eto, bavimo samo očiglednim *preigravanjem*, *prenemaganjem* i tobožnjim pretjerivanjem igrajući se

suvremenog pozorišta, na *maloj sceni*, ili eksperimentiranjem scenskim izrazom općenito, još u toj dalekoj 1983. godini.

Ali, ostat će registrirana i stvarna, kulturološka činjenica bez presedana da je na Dukićevu predstavu *Troskok uvis* – koju je režirao Vlado Kerošević u Amaterskom pozorištu 16. august Husino – *cijela Tuzla došla na Husino* da vidi premijeru, a potom i više repriza *Troskoka uvis*. Ova kulturalna pojava u sasvim određenom smislu, mogla bi poslužiti kao model vrijedan multidisciplinarnog istraživanja.

Naprijed spomenuta okolnost kao zahtjev u osobi i životu Zlatka Dukića tokom njegovoga odrastanja i razvoja, /da se malo vratimo fenomenologijskom diskursu/, jeste artikulirana upravo za to vrijeme karakterističnim obiteljskim odgojem, vaspitno-obrazovnim mjerama i procesima, kao i ideološko-politički oktroiranim i oblikovanim životnim / društvenim ambijentom koji je, objektivno, osnovni *code* / šifra zdrave pameći koja je naspram groteskne stvarnosti uvijek ostavljala blijed i slab dojam, izazivala nevjericu u mogućnost svoga trajnijeg opstajanja i općenito, svoju održivost.

Sve vrijeme odrastanja, Dukić će istaknuti ideal traganja i angažiranja za svojim snom, nositi kao intimno opredjeljenje s poprilično ironije i cinizma, a objelodaniti tek, u svojoj prvoj knjizi za djecu: *Pileći dani*, 2005. godine, a tada, već dobrobrano sentimentalno prema mnogo čemu, a skoro dvadeset godina nakon objavljivanja svoje prve knjige *Otkud ja u pola dva*. Dakako, takva, uvjetno kazano *poremećena* hronologija objavljivanja knjiga, biva sasvim bjelodanom i *razobličavajućom* u jednakoj mjeri po djelo i svoga autora kao i po okolnosti / društvene i političke uvjete u kojima se sve to zajedno događa.

Naime, na tom rastojanju, u istoj mjeri *intencionalno razobličavajuće jest* i što autor projekat svoga romana *Otkud ja u pola dva* – vidi kao tek *nekonvencionalno, humorno, satirično, stilski neobavezno i narativno lepršavo štivo!* Ta okolnost nas i upućuje na impuls oko kojega nema dvojbe i koji čuva dokaze o sinkretičnom u autorovom biću, a tako i o njegovom stvarnom talentu. Jer, kako je pisao sjajni estetičar i kritičar marksističke prove-

nijencije Đerđ Lukač o umjetnicima: *oni to rade i ne moraju znati to što rade*. Autorsko djelo u jednakoj mjeri je ishod svjesnog i podsvjesnog, neosviještenog i osviještenog, realnog i fiktivnog u svome sinkretičnom biću. Upravo zato, djelo nužno funkcionira i kao razobličavajuće po stvarnost i svoga autora.

Dukićev roman namijenjen mladima pod naslovom *Pileći dani*, s puno autorske tuge i sentimenta /što se u biti odnosi samo na osobnu prolaznost i žal za djetinjstvom/, afirmira ideal i repertorij humanističkih načela Dukićevoga odrastanja i njegovoga odnosa prema životu, općenito. Ova knjiga dolazi u vrijeme kada je Dukićeva književna biobibliografija i pojava u velikoj mjeri već uobličena, pa tako, dijelom, biva i *intro i retrospekcijom* osobnih iskustava ili barem uspostavljanjem odnosa prema osobno prijašnjem putu.

Pileći dani se javljaju kao bitna knjiga za razumijevanje Dukićeve ljudske i autorske fizionomije, posebno iz razloga jer je ista dugo stajala u rukopisu, neobjavljena, pa joj se autor vraćao, a tako i u autorecepciji i autoreferentno, s istim idealom u duhu i očima na njoj radio, izoštravao je sliku i dotjerivao priču u osnovi tog romanesknog štiva.

U malom mjestu, uz željezničku prugu i željezničku postaju kroz koju danonoćno tutnje željezničke kompozicije, natovarene kvarcnim pijeskom, lignitom i mrkim ugljenom, drvom i koksom, kaustičnom i kalciniranom sodom, na rastojanju između obiteljske kuće, škole, poljančeta za nogomet i rijeke sa čika Šandorom u vodenici – odrastaju djeca u atmosferi bratstva-jedinstva i zanosa poslijeratne izgradnje zemlje. Nad njima lebdi priča o nedavnom minulom Drugom svjetskom ratu i *najvećem narodnom sinu*. Sasvim su živi i nastavljaju se poslijeratni podvizi graditelja omladinskih pruga i autoputova. Djeca znaju sve o udarničkim poduhvatima rudara u jamskoj eksploataciji ugljena i socijalističkoj samoupravnoj izgradnji zemlje, o takmičenju rudara Rusa Stahanova i Bosanca Alije Sirotanovića, djeca su u takvom ambijentu suočena s izazovima i intrigama spoznavanja *svijeta koji je obasjan njihovim velikim djelima kao idealima svijetle budućnosti*.

Osnova sazdana od takvih ideala u mladom čovjeku Zlatku Dukiću, dobija potku autorovog odrastanja i školovanja, studija, promjene mjesta

boravka, *političkog osvješćivanja* i organiziranja, podizanja osobnih interesa i ciljeva u nivo dinamiziranja i praćenja društvenog razvoja i života, težišno, u prostor društvenog i političkog organiziranja i angažiranja kao djelatnu opciju, a ostat će trajno i *visoko motivirana ostvarivanjem ciljeva i interesa radničke klase*.

Vjerojatno, isti korijen ima i prvi, istraživački orijentiran zahvat Zlatka Dukića tokom studija, pa se događa u prostoru angažiranja radničkih sindikata i socijalnog organiziranja radničke klase.

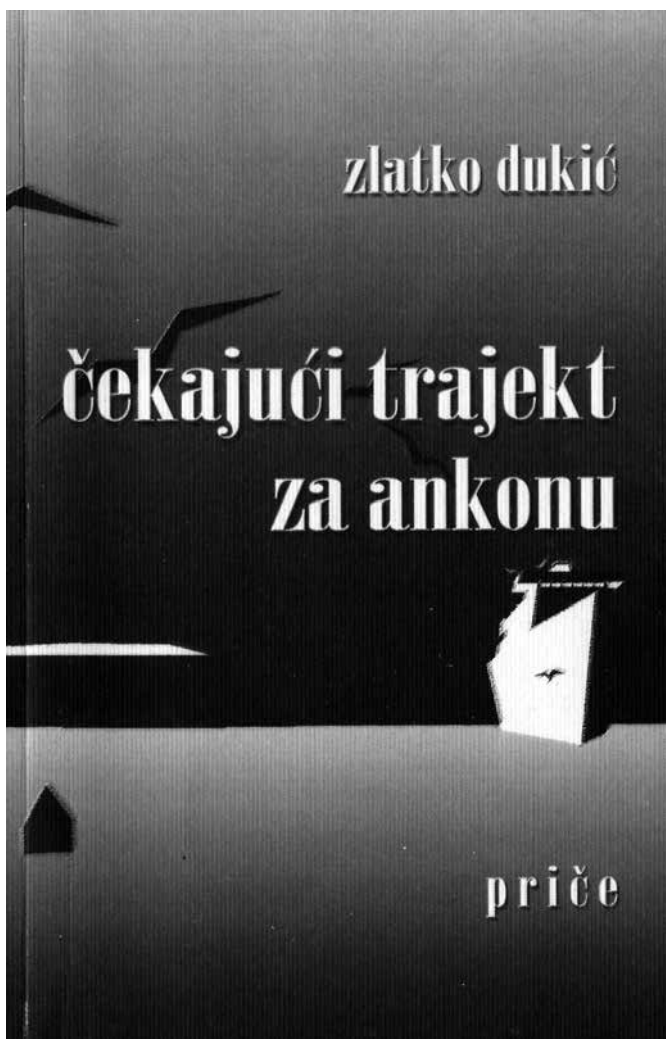
Završivši studij i uključivši se u novinarsku profesiju i ondašnji medijski prostor, Dukićeva energična i snažno talentirana priroda, neposredno je osjetila sve limite i isključivosti totalitarnog ambijenta, prije svega, za postizanje svojih, još uvijek do kraja nedefiniranih, ali i općedruštvenih i profesionalno motiviranih namjera i ciljeva. Naime, mada je u tom ambijentu rođen i rastao, obrazovao se i razvijao, Dukić je čovjek koji po prirodi svoga dara ima vanstandardne zahtjeve prema sebi, životu i društvu u kojem se ostvaruje.

Dukićeva priroda nikad nije dopustila da mu cilj postane i bude uklapanje u sistem kao takav. Ona je tražila uspostavljanje osobnog sistema koji će biti komplementaran osobnoj viziji i životnim zahtjevima, društvu u kojem živi i djeluje. Pokazat će se, a ostat će evidentirano i kao biobibliografske činjenice da totalitarni sistemi produciraju totalitarnu svijest koja proizvodi odiozum naspram svega što nije totalitarno do samoizolacije totalitarnog i samouništenja upravo: totalitarizma.

Ta okolnost biva i sasvim spontanom i prvim uvjetom naglašenog prisustva grotesknog u književnom i dramskom djelu

Zlatka Dukića na način, što se u takvim uvjetima, objektivno, svaki normalan čovjek nalazi u grotesknoj poziciji.

Dukić je čovjek koji je uvijek u znatnoj mjeri raspolagao informacijama iz političkog i kulturnog života. Vrijeme njegovoga opredjeljivanja za književnost i njegovoga književnog uspravljanja, /bez namjere da sada i ovdje izvodimo temeljita uspoređivanja/, u našem susjedstvu obilježeno je jenjavanjem tzv. *crnog talasa* na filmu /Živojin Pavlović, Dušan MAkavejev/ i *stvarnosne proze* u književnosti šezdesetih i u sedamdesetima, a koji se u BiH, nisu ni dogodili. Pomenimo djela Vidosa Stevanovića – romane *Nišči* i *Konstantin Gorča*, priče *Refuz mrtvak*, *Carski rez* i *Periferijski*

zmajevi, roman i dramu Dragoslava Mihailovića *Kad su cvetale tikve*, te Petrijin venac. Mihailovićev roman *Kad su cvetale tikve* je anatemiziran i ekskomuniciran, a drama nakon premijere nije nikad reprizirana. Sve je eskaliralo do Danka Popovića i njegove *Priče o Milutinu*, a potom do onoga što svi znamo kao zbivanja pod dirigentskom palicom vožda miloševića.

To je i vrijeme afirmiranja grotesknog posebno izraženog u dramskim i scenarističkim tekstovima Dušana Kovačevića, pomenimo tek film: *Maratonci trče počasni krug*, ili i roman Ivana Ivanovića *Crveni kralj*. Ili roman Ištvana Saboa *Seks državni neprijatelj broj 1*. Etc. Mogli bismo napraviti vrlo dugačak spisak autora i naslova, čije refleksi-je možemo identificirati i u Dukićevom djelu, jer, Dukić je osim novinar i pisac, vrijedan čitatelj.

Inteligentan, talentiran i obrazovan, novinarski i medijski već dobrano profesionalno iskusan i oblikovan, Dukić se u takvom ambijentu intuitivno snalazio i snašao. Shvativši kako je došao u poziciju da kao novinar vodi mrtvu trku ili trku bez ishoda, prirodno i primjereno potenciji svoga dara, okrenuo se mogućnostima književnog teksta i napisao svoj prvi roman: *Otkud ja u pola dva*, objavljen 1989. godine.

Ovaj žanr-roman je i prva književna, to jest bibliografska jedinica u književnoj biografiji Zlatka Dukića. Sada, mjereno i vremenskim rastojanjem od dvadeset godina, vidimo kako je riječ o stvarnom i autorski neporecivom književnom putu koji i faktografski moćno, na sebe skreće pažnju. Potom, kako je to u mnogo čemu i jedino književno djelo koje se u takvim vremenima otvoreno iščuđava okruženju u kojemu se uspravilo. Imajmo na umu da je to otvoreno iščuđavanje, ustvari, ironija i tako - izražavanje sumnje, ali, kako je humorno u ovome djelu okrenuto autorovoj pojavi i nesnalazažnju vršnjaka iz njegove generacije, prošlo je kao dobrohotna pošalica i nije polučilo za to vrijeme uobičajene i nemilosrdne sankcije. Jer, neće proći puno vremena kad je Rahim Burhan u Narodnom pozorištu Tuzla postavljao tekst Jelene Vlatković *Brutov nož*, koji je na nož dočekan jednako od političkih institucija Saveza komunista i sljedbenika i ostrašćenih medija, željnih senzacija svake vrste. *Brutov nož* se daka-

ko, odnosio na Francusku buržoasku revoluciju i Parišku komunu, ali je Dukićev roman *Otkud ja u pola dva*, mjereno ondašnjim kriterijima, prije zaslužio da dobije naziv *brutov nož* u očima ideološko-političkih kerbera i *odanih bespogovornih zaštitnika tekovina socijalističke revolucije i samoupravljanja*. Naime, Dukićeva generacija mladih ljudi koji odrastaju s toliko ironije, cinizma i skepse prema društvenom miljeu u kojem žive, de facto su taj znameniti *brutov nož* koji je isukao jedan već istrošeni društveni mehanizam i napustio svoju idejnu vodilju, a zanemario klasni sadržaj. Brut je mogao biti bilo ko.

Dukićev žanr-roman *Otkud ja u pola dva*, općenito, anticipira sve bitne odlike društvenog miljea u kojem nastaje, ali svakako i općenito, njegovoga književnog djela koje će uslijediti. Ustvari, riječ je o svojevrsnoj, dukićevski intoniranoj književnoj inicijaciji i autorskom programu. Samoironično i ironično, humorno i s akcentima cinizma i groteske, Dukić u ovom romanu vrši cjelovitu rekapitulaciju prijeđenoga puta odrastanja, daje sliku obiteljskog doma, toka obrazovno-odgojnog procesa, ali i sliku društvenog ambijenta u kojem se obreo, ljudskih pojava u svome okruženju, svoje, sada polazišne pozicije *za novi boj i život svoj*. Roman je pun refleksija o raznoraznim, najčešće umišljenim autoritetima i ljudskim fizionomijama, ispražnjenim od svakog sadržaja.

U biti, riječ je o rekapitulaciji bitnih pojedinosti radi *samoosvješćivanja*, koje je uvjetovano već osviješćenim znanjima. Riječ je, svakako, o potrebi da se osnaži samosvijest i imenuje svoju generaciju i okruženje u kojem je stasala, *da se popu kaže pop i bobu bob*, da se s tako stvorenom poputbinom krene dalje. Sve *scile i haribde* svoga vremena Zlatko Dukić je uvijek savlađivao u izvjesnom smislu, da tako kažemo, svojim bravuroznim stilom, za njega karakterističnim kolokvijalnim jezikom kao *kućom bitka* što bi rekao Martin Hajdeger, skoro barokno raskošnom rečenicom, punom obrata i digresija, tako da je neprekidno sve to što zaoštreno bode oči – stilski razlagano i neutralizirano u tekstu do nivoa neke vještački oblikovane podnošljivosti. Jasno je, kako bez ove dovitljivosti, Dukićeve *teme i dileme* u prijeratnom razdoblju ispisivanja, ne bi bile moguće, niti ideološki prihvatljive i održive bez represije pre-

ma autoru, niti tolerirane uopće, te da bi po svoga autora proizvele vrlo nepoželjne efekte.

No, Dukić je bolje nego drugi poznavao mi-lje u kojem djeluje, pa je i prag njegove podnošljivi-vosti prema humornom, zajedljivom, ciničnom, grotesknom primjereno artikuliran.

U postratnom razdoblju, moguće je i kao već cjelovito izgrađenu naviku, Dukić je zadržao svo-je stilske odlike kao za svoju egzistenciju i sigurnost dobra književna rješenja, mada je sada, očigledno, sve to što može uraditi kao jedan i vispren pisac, postalo za društvo neinteresantno i sporedno, ustvari - nepotrebno, jer je to što je morao uvažavati kao instancu ishlapilo, ostalo bez snage, urušilo se samo od sebe, postalo bez značaja i stvarnog smisla i sadržaja, a nove instance vlasti i moći više i nisu bile organizirane na stari način i, uopće nisu ni držale do toga što bi pisac mogao da kaže. U sasvim određenoj mjeri, Dukić se na taj način, u svome razvoju kao spisatelj – po mom skromnom mišljenju – zaustavio.

Intencionalno, zapažamo, Dukićeva stilska opcija je dakle, iscrpljujuća po dar i spisateljjev razvoj i, općenito gledano, po njegovo djelo. Ista, naime, podrazumijeva da autor mora u samome sebi izmiriti sve *za i protiv* kao sadržaj svakog iza-zova, a to dođe kao motor s unutarnjim sagori-jevanjem ili *sus-motor* koji radi u sebi i izbacuje otrovne gasove kao neizbježno zagađenje okoli-ne, dok njegovom snagom raspoláže neko verzi-ran i tome vješt, u udobnom sjedištu pored ručice *mjenjača* brzina i s rukama na *upravljaču*, s nogom na gasu ili kočnici. Treba uzeti u recepciju Duki-ćeve knjige *Crvena rupa*, *San je bio ljepši*, *Iza rata rat*, *Zna li ovo Maršal*, *Tri haška druga*, *Iz pozadine* i dr. Riječ je o tome, da se malo ko ili niko ne uzbuđuje zbog istine koju nam Dukićevo djelo do-bacuje u lice. Riječ je svakako i o tome, da on u značajnijoj mjeri upravo svojim karakterističnim stilom, svoja djela pretvara u hronike u koje ne-mamo razloga sumnjati, ustvari u hronike – koji-ma smo i sami ili sudionici ili svjedoci.

Ideal novinarstava i informacijskih medija

kao prostor neograničene slobode i mogućnosti, za Zlatka Dukića se zatvara u nivou objektivno ograničenog i djelatnog. Mada, Dukić nikad neće napustiti novinarsku profesiju, sve inetnzivnije bavit će se književnošću. Naprotiv, davat će u no-vinarstvu svoj puni doprinos u najzahtjevnijim novinarskim formama, prije svega kolumne i ko-mentara, pa i teorije novinarstva. Ali, književnost će težišno, postati i ostati njegovo opredjeljenje i bitan, dominantan prostor najdubljeg ispoljava-nja *sebe*, tj. njegova bitna preokupacija. U književnoj umjetnosti, Dukić će naći pribježište za svoje inventivno i kreativno biće, za ostvarivanje svojih vizija, najčešće u proznoj – pripovjedačkoj, roma-nesknjoj i dramskoj formi, što i jeste njegova kon-tinuirana spisateljska i radna preokupacija.

Baš kako je naučavao E. Husserl, a kako su ga slijedili učenici V. Konrad i R. Ingarden, *prikaza-na predmetnost* u djelu Zlatka Dukića podrazu-mijeva sve što je zahvaćeno i opredmećeno nje-govim djelom do njegovih *metafizičkih kvaliteta* i, uistinu, literarno-estetskih dometa. Naime, Du-kić svoje djelo i njegove literarno-estetske dome-te bitno oslanja na osobno životno i profesional-no iskustvo smješteno u njegovo iskustvo i njego-vu svijest, njegovu ljudsku mjeru, u praktičnote-orijski odnos prema svijetu, karakterističan jezik, rečenicu i stil, dinamiku pripovijedanja, organi-zaciju pripovjednog teksta i slojevitost međusob-nih odnosa njegovih likova. To donosi i izuzetno suvremen odnos spram odabira i oblikovanja te-matsko-motivske građe, pa njegovo pripovjedač-ko opredjeljenje postaje relevantno i naglašeno *postmodernom* književnom opcijom / recepci-jom, najvećma intencionalno, što u biti dekodira njegovu pojavu u miljeu suvremenosti čije osnov-ne poticaje i dočekuje svojim perom.

U svakoj recepciji bh. književnog prostora i fundusa, Zlatko Dukić i njegovo književno djelo imaju svoje, sasvim primjereno i književno rele-vantno mjesto.

14. studenog, anno Domini, 2007.